

Kungälvsvs- ornitologerna

Årgång 32 nr 1 2025

Kungälvssornitologerna

Årgång 32 nummer 1, 2025

kontakt: kof.kansli@gmail.com
facebook-grupp: Kungälvssornitologerna, KOF
hemsida: kungalvsornitologerna.com
plusgiro: 836 57 15-5
Swish: 123 566 1954

Innehåll:	sida
<i>Kallelse till årsmöte, samt dagordning</i>	3
<i>Exkursionsprogram vår – höst 2025</i>	4
<i>Ett personligt porträtt av naturvårdaren, fågelskyddaren och fågelskådaren Kåre Ström</i>	7
<i>Fågelrekord i Kungälv 2024</i>	10
<i>Boktipset: Allt om fåglarnas färger</i>	15
<i>5 frågor till Magnus Lundström</i>	16
<i>Komarkstranden, en liten pärla mitt i stan</i>	18
<i>Strandskatan – vår fascinerande landskapsfågel</i>	20
<i>Kungälv, vi har ett resultat...</i>	22
<i>KOF flyger även digitalt</i>	23

Styrelsen i Kungälvssornitologerna

Ordförande	Kåre Ström tel 073-772 32 04	Ledamöter	Maria Aronsson tel 0702-371757
Sekreterare	Lars Peterson		Joel Björberg
Kassör	Billy Karlsson tel 0703-736960		Camilla Ek
			Johan Hjerpe
			Pär Johnning
Valberedning	Styrelsen	Revisorer	Ingemar Bernhardsson
			Carl-Erik Grundell

**Manusstopp för nästa nummer av
Kungälvssornitologerna är 1 oktober**

Sänd ditt bidrag till: kof.kansli@gmail.com

Omslagsfoto: Havsörn med fångst. En allt vanligare syn längs vår kuststräcka.
Foto: Pär Johnning

Kallelse till årsmöte

Plats Harestads församlingshem

Tid Onsdag 23 april 2025 kl 19.00

Vi får besök av kommunekolog Jesper Hassellöv som berättar om kommunens naturvårdsarbete utifrån den nya Natur- och friluftslivsplanen.

Sedan följer sedvanliga årsmötesförhandlingar och information om fågelfrågor i Kungälv kommun.

Dagordning för årsmötesförhandlingar

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av två justerare att jämte ordföranden justera protokollet
4. Frågan om mötet blivit behörigen utlyst
5. Föreningens räkenskaper och revisionsberättelse
6. Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
7. Val av styrelseordförande
8. Val av övriga ledamöter till styrelsen på 2 år
I tur att avgå Camilla E, Lars P och Billy K.
9. Val av revisorer. I tur att avgå är Carl-Erik G.
10. Övriga frågor

Kaffe med tillbehör serveras under årsmötet.

Välkomna

Dags att betala medlemsavgiften för 2025!

Medlem 2025: 130 kr

Familjemedlem: +20 kr

Du betalar din medlemsavgift till Plusgiro 836 57 15-5 i din Internetbank eller genom att använda bifogat inbetalningskort. Ange namn och adress och gärna en mejl-adress!

Du kan också betala med Swish. Swishnummer: 123 566 1954.

Exkursionsprogram för Kungälvssornitologerna vår – höst 2025

För samtliga exkursioner görs anmälan till angiven kontaktperson, om ej annat anges. Du bör höra av dig senast kl 20:00 två dagar före exkursionsdatum. Ofta annonseras även exkursionerna på föreningens FB-sida där det också går bra att anmäla sitt deltagande. Vi brukar göra minst ett fikastopp och kläder efter väder är bra att tänka på. Väl mött i fågelmarkerna!

Torsdagen 10 april kl 05.30 - ca 08.30

Orrspel vid Stendammen

Denna tidiga morgon hoppas vi på att orrspelet är i full gång samt att vi får höra trastar, spettar och kanske även någon sparvuggla. Ta på er tjockt med kläder, det kan vara mycket kallt vid mossen. Vi samlas på Stendammens parkering kl. 05:30. Inställt vid dåligt väder, håll utkik på Facebooksidan. Kontaktpersoner Pär Johnning (0705-352743) och Joel Björberg (0703-108320).

26 april kl 08:00 - 12:00

Svartedalens naturreservat

Vandring i sparvugglans rike till Björnsjön. Fika vid Björnsjön och kort stopp vid den fallna ramsågen nedströms Mittvättorna. 7 km. Samling vid Lindesjöns parkering. Guide: Kåre Ström (0737-723204). Samarrangemang med Naturskyddsföreningen och Väst kuststiftelsen. **Anmälan görs till Väst kuststiftelsen, vastkuststiftelsen.se/guidningar**

27 april kl 08:00 -12:00

Tofta naturreservat

Vandring vid havsstränder och våtmarker i Toftahalvöns kustlandskap. Vi spanar efter vadare och sjöfåglar och möter vårens spirande grönska. Fika vid Kråkerösund och Äggdal. 7 km. Samling vid parkeringen till Tofta naturreservat. Guide: Kåre Ström (0737-723204). Samarrangemang med Naturskyddsföreningen och Väst kuststiftelsen. **Anmälan görs till Väst kuststiftelsen, vastkuststiftelsen.se/guidningar**

Lördagen 3 maj kl 05.00 - 13.00

Fågeltornskampen i Ödsmåls Kile

Fågeltornskampen genomförs den helg under våren som infaller mellan den 3 och 9 maj. Under denna helg arrangerar BirdLife Sveriges regionalföreningar och lokala fågelklubbar publika aktiviteter.

I år infaller fågeltornskampen lördagen den 3 maj. Fågeltornskampen är en rolig tävling i fågelskådning där man bemannar fågeltorn runt om i landet (och i våra grannländer) och räknar alla olika fågelarter som hörs och ses. Alla arter blir på så vis lika viktiga.

Så här går det till:

Tävlingen startar klockan 05.00 på lördagen och pågår fram till klockan 13.00. Varje lag består av 3–8 medlemmar, men fler är välkomna att hjälpa till att hitta fåglar. Enligt regelverket måste minst två personer inom laget höra eller se en art för att den ska räknas. Det behöver inte ske samtidigt, utan en enskild lagmedlem kan komplettera artlistan senare om arten dyker upp igen. Kungälvssornitologerna kommer att anmäla plattformen i Ödsmåls kile till kampen. Det finns fler torn i Bohuslän som är anmälda, gå in och titta på: Fågeltornskampen och Fågelskådningens dag - BirdLife Sverige.

Det torn som hör och/eller ser flest arter vinner, så upp till kamp! Var med hela tiden eller så länge som du har lust. Då vi står kvar på samma plats så tänk på att klä dig varmt.

Vägbeskrivning: Kör mot Rörtången så kommer du att passera kilen med dess plattform, där även en liten parkering finns. Prata ihop er och samåk gärna eller hör av er till kontaktperson: Maria Aronsson tel 0702-371757.

8 maj kl 18.30

Lär känna ett av kommunens naturreservat!

Håлта annex är ett av kommunens naturreservat med två vandringsleder. Följ med genom betade hagmarker, hällemarkstallskog, nyutslagen bok- och ekskog med vårblommor och fågelkör, ca 4 km. Ta med fika till paus vid utsiktsplassen över havet och Lökebergs kile. Samling Håлта kyrka parkering. Tid 90 minuter. Guide: Lars Peterson, tel 0732629275. Samarrangemang med Naturskyddsföreningen.

Läs mer om fågelskådningens dag/fågeltornskampen: <http://birdlife.se/> under Fågelintresse!

Början av juni

Nattsångarexkursion i Nordre älv med kanot/kajak

Vi träffas på parkeringen vid Älvmagasinet, Västra Strandgatan 2 i Kungälv, kl. 21:30. Vi tar oss nedför älven med kanot/kajak och rundar Munkholmen i hopp om att få höra en hel del nattsångare. Turen väntas ta mellan 2-3 timmar. Tag med kläder för paddling, glöm inte pannlampa och vattentätt mobilfodral. Kommer du inte med egen kanot eller kajak så går det att hyra i Kayakomaten vid parkeringen (www.kayakomat.com).

Tid: Förslag är fredag-lördag vecka 23 eller vecka 24, vi inväntar väderprognoser för bästa förhållanden innan vi bestämmer oss. Håll utkik i Facebook-gruppen Kungälvsnitologerna och på hemsidan: www.kungalvsornitologerna.com. Anmälan till Joel Björberg (070-2181001) eller Daniel Arvidsson (073-9852130).

13 september kl. 7-12

Sträckskådning Halsen

Vid denna tid flyttar mängder av småfåglar och rovfåglar söderut. Över Marstrands skärgård går det att följa sträcket fint från en bergsrygg vid Halsen på södra Koön. Här är sikten fri och vi hoppas på ostliga vindar som koncentrerar fåglarna hit ut. Kontaktperson: Maria Aronsson 0702-371757 och Mats Raneström.

Sträckspaning vid Halsen en fin septemberförmiddag 2024.

20 september kl 09:00-13:00.

Nordre älvs mynning på Lilla Överön och Karholmen

Vandring vid strandängar och lövkullar med spaning efter rastande och sträckande fåglar, t.ex. fjällvråk och havsörn. Vi passerar ängslador och tidigare vasstäktsmarker. Fika längst ut på Karholmen. 6 km. Samling vid parkeringen på Stora Överön. Guide: Kåre Ström (0737-723204). Samarrangemang med Naturskyddsföreningen och Västkoststiftelsen. **Anmälan görs till Västkoststiftelsen, vastkoststiftelsen.se/guidningar**

Ett personligt porträtt av naturvårdaren, fågelskyddaren och fågelskådaren Kåre Ström

Lars Peterson

När Kåre nu avgår som ordförande för Kungälv's lilla fågelklubb ställdes frågan om jag ville porträttera Kåre. Jag svarade, med stor glädje. Vi har haft en 40-årig relation med så mycket av glädje och naturupplevelser. Min insikt är att utan Kåre hade vare sig vår förening eller föreningsnätverket Rädda Svartedalen kommit till. Mycket av fågelskydd i kommunen, men även i vårt grannskap i Bohuslän

och Halland, har vi Kåre att tacka för. Som arbetet både med Hallands strandängar och med Torsviken.

När vi träffades första gången kan jag faktiskt inte minnas. Men det var via GOF. Via en kurskamrat från Kalmar på Chalmers blev jag medlem i GOF 1981, den fågelförening som fanns på västkusten då. Jag lärde känna duktiga unga ornitologer som Reino Andersson som i mitten av 80 talet lärde mig ringmärkningens konst. Och de lite äldre som Kåre, Lars Hellman och nestorn Stig Jacobson på möten och exkursion. Stig som i sin tur var kompis med Roland Börjesson. Via två somrar på Hornborgasjöns fältstation blev jag bekant med Olof Johansson och Donald Blomqvist som doktorerade för Olof Persson på kärrensäppor vid Ödsmåls kile. Via en lokal fågelkurs som Kjell Åke Sällström arrangerade blev jag bekant med Agne Gillholm.

Att fågelintresset skulle ge så många härliga kunniga personligheter var nytt för mig. Vi var många yngre och entusiastiska. Berguvprojektet pågick och falkprojektet på Tullare hög startades upp. Kåre insåg tidigt behovet av naturvård och fågelskydd. För att få fokus på Göteborg med kranskommuner rekryterades både proffsbiologer som Donald och ett antal fågelskådare i kranskommuner till Göteborg till GOFs fågelskyddskommitté.

I avsaknad av Bohof handlade vi ärenden från Kungsbacka till Strömstad. GOFs fågelskyddskommite var en utmärkt skola i skydd av skogar, sjöar och kustmiljöer. Kåre ledde oss entusiastiskt. Att ibland släppa allt skrivande till kommuner och länsstyrelse var och är viktigt. Julfesten, ett knytkalas, har följt oss genom arbetet i fågelskyddskommitté och senare Svartedalsnätverket. Liksom gemensamma exkursioner.

Då jag lärt mig ringmärkning och detta för Kåre var en viktig del i fågelskyddsarbetet blev det många turer i fält. Många är de åar och bäckar i Bohuslän som vi gästade och ringmärkt strömstare i vintertid. Försommar var tid för ringmärkningen av rosenfink. Under ett antal år ringmärkte vi tillsammans under Acroprojektet vid Röda Grind och på Sävtuvan.

Under tidigt 90-tal flyttade Kåre med familj från St Pauligatan i Göteborg till Tveten i Kungälv. Med Kåre som initiativtagare kunde vi så 1994 bilda Kungälvssornitologerna. De fågelskådare jag lärt känna ett 10-tal år tidigare med Kåre, Roland, Agne blev kärnan i den första styrelsen. Vi övertalade Gunnar som kommunens nestor i fågelskådning att bli vår ordförande. Ett fortsatt fågelskyddsarbete tillsammans med lokala exkursioner och

inspirerande möten fick bli föreningens kärna. Samtidigt som föreningen bildades aviserade den statliga markägaren Domänverket att man ville sälja sitt skogsinnehav i Svartedalen. Både Kåre och jag hade tack vare Roland Börjesson fått upp intresset för områdets hackspettar, rovfåglar, ugglor och lommar. En 30-årig kamp som fortsatt pågår att skydda områdets fågelliv startade. Trots Natura 2000, EUs artdirektiv och naturreservat är motståndet stort.

Kåre har alltid varit en entusiastisk pionjär i naturvårdsarbetet. Helt i Rosenbergs anda. Att bevara arter är ett tålmodigt slit.

En tjäderbiotop funnen, som Skogsstyrelsen just nu har att ta ställning till. Foto: Lars Peterson.

På Drypesjöns is där ett lodjursslaget rådjur hittades. Foto: Lars Peterson.

Tack Kåre för din uthållighet! Ibland under dina sjukdomsperioder har du fått vila och andra axla ansvar. Men alltid har du kommit tillbaka med okuvlig vilja. Det är lätt att fastna i de misslyckanden som naturvården tampas med. Men jag minns än Donald Blomkvists ord att vi har Kåre att tacka för att Hallandskusten mellan Falkenberg och Varberg skyddades från mer exploatering på 80-talet. Och utan Kåres arbete hade Svartedalen haft än fler hyggen och granplantage.

Men framförallt tack Kåre för oförglömliga Svartedalsdagar och nätter i tält, paddlingar på älven, skidfärder i Svartedalen och Värmland, turer längs Bohuskusten. Det blev inte alltid tjäder, uv eller sparvuggla som vi hoppats på, men minnesvärt ändå. Som vargspår och ett loslaget rådjur på Drypesjöns is.

Att bibehålla en 'pojkkattig entusiasm' är en nyckel för att orka driva naturvård. Glädjen att se och uppleva

Tack Kåre för det och för 30 års styrelsearbete.

Kåre och författaren i studium av spårstämplar under skidutflykt i Svartedalen.

Rödhasade gäss bland de vitkindade.
Foto: Björn Dellming

Fågelrekord i Kungälv 2024

Peter Strandvik

Jaktfalk, rödhalsad gås, ökenstenskvätta och mindre flugsnappare är några av de fågelarter som vi minns från fågelåret i Kungälv 2024. Men listan över allt som sågs är längre än så. Vi slog faktiskt ett rekord.

Året inleddes kyligt, med tre kalla isiga veckor i januari. En jaktfalk sågs runt Älgöfjorden 2-5/1. I vår västra kommundel sågs en kungsörn 5/1 och även en på Norrmanneboslätten 28/1-4/2.

Kungsfiskaren hade det samtidigt svårt med isläget. En av dessa fick "sitt"-hjälp vid utloppet från Tofta kile 8-9/1. Sannolikt klarade den sig inte igenom vinterkylan. Även skäggmesarna vid Tofta kile fick känna av kylan och dess antal minskade kraftigt under denna tid. Endast enstaka individer kom så småningom att rapporteras under våren och sommaren.

I vassen på Komarksstranden observerades en rördrom 27/1. Där kunde den

ses av och till fram till 19/2. En rördrom sågs även vid Illekärr längs Göta älv 3/2.

Våren kom annars tidigt 2024. Redan i februari noterades ett inflöde av gäss. Bläsgåsen är nu den vanligaste gåsarten efter våra häckande gråkanada- och vitkindade gäss. Bläsgäss sågs på flera platser 28/1- 7/3, med några eftersläntrare. Även några sädgäss dök upp 28/1-22/2, och en hel del spetsbergsgäss 28/1-27/4. En snögås observerades vid Tjurholmen 21/2. Samma dag räknades även 2 200 kanadagäss.

Av vårfåglarna sågs skogsduva 7/2, dubbeltrast 20/2, kärrsnäppa (kanske en av rasen schinzii?), större strandpipare 24/2, trädlärka 17/3, gransångare 18/3, hämpling 23/3, sädesärta 23/3, fiskgjuse 27/3 och brun kärrhök 29/3.

Sträcket av sångsvan i mars är ofta imponerande då stora flockar under några få dagar passerar. Ibland ses mindre sångsvanar i flockarna, i år framför allt under tiden 13-16/3.

Ugglor hördes och betraktades under vintern och våren: Hornuggla 2/3, sparvuggla 19/3 och 14/5, pärluggla 20/4 samt några berguvar. Till och med en lappuggla, vid Duvedammen 4/2.

Havsfåglar och lommar brukar dyka upp under vintern. Exempelvis sågs en lunnefågel 1/2, en stormfågel 14/4 samt vitnäbbade islommar 17/2 och 23/3.

Två tidiga skedstorkar vilade endast ett par minuter vid Tofta kile 23/3. Det blev årets enda observation av denna exklusivitet.

Höjdpunkter i april, förutom några ringtrastar 7-14/4, var en vit stork i Ytterby 6-8 apr, en i Kode 22/4 och en vid Dotorp i Torsby 27/4. En vitstjärnig blåhake sjöng kortvarigt vid Tofta kile 16-18/4.

Kungälvs första fynd av rödhalsad gås gjordes i Västra Glose 17/4, då två individer upptäcktes i en större flock med vitkindade gäss. Dessa två individer drog sedan runt några dagar vid Glose i Ryskärsfjorden 17-18/4, Tofta kile 18/4, Ödsmåls kile 19-26/4 samt Lökebergs kile 27-28/4. Sammantaget blev det flera goda observationstillfällen för många skådare.

I juni syntes även en stripgås, både i Tofta kile 14/4 och Ödsmåls kile 16/4. Stripgås observerades även i oktober, i Håltå, Lökebergs kile och Tjurholmen.

I april sågs även två stäpphökar; en hane vid Tofta kile 19/4 och en honfärgad

vid Ödsmåls by 30/4. En brun glada sträckte förbi i Harestad 1/5. I början på maj sågs en aftonfalk på Klåverön.

Svarttärnan är relativt ovanlig i kommunen. Den bästa chansen att se svarttärnor är i förbiflyttande flockar av silvertärnor i maj. Så sågs även i år tre svarttärnor i en sådan flock 18/5.

Av nattsjungande fåglar noterades en kornknarr vid Iskällan i Kungälv 8-19/5, och tre vaktlar vid respektive Ödsmåls kile 4/5, Munkholmen i Nordre älv 17/5 samt Tunge i Solberga 21/5.

Vid Ödsmåls kile spelade en småfläckig sumphöna 1-4 juni.

En flodsångare hördes på östra Brattön 19/5. Av de allt färre rosenfinkarna hördes individer på fem olika platser 23/5-7/6.

På Fontinberget, strax jämte elljusspåret, markerade en mindre flugsnappare revir 29/5-1/6 och en sommargylling flöjtade vid Timmervik, Aröd 31/5.

Silkeshäger.

Foto: Björn Dellming

Ökenstenskvätta.

Foto: Björn Dellming

Minst fyra par med svarthakade busksvättor häckade i Kungälv under 2024; vid Toreby, Harestad 15/4-7/10, vid Tjuvkils å 20/5-8/6, vid Lökeberg 11/5-30/9 samt vid Södra Vinningstorp, Kode 1/6-6/10. Enstaka individer sågs även i Restad, Håltå 21/5, och vid Ödsmåls kile 1/5 och 27/7.

Hornuggla sågs /hördes 20/5 och 2/6. Kanske häckade som mest tre par i kommunen, men ungar hördes endast vid Mällgårde, Håltå 21/6 och 30/6.

Under sommaren sågs en silkeshäger vid Tofta kile 8/7 och en tuvsnäppa vid Ödsmåls kile 15/7. Bohusläns första örnvårk rapporterades från Åseby, Solberga 16/7.

En tidig bändelkorsnäbb sågs i Svartedalen 10/8. Och en senare vid Ödsmåls kile 10/11.

I september, vid tillfällena med ostvindar, noterades många fina sträckdagar. Aftonfalk rapporterades 1/9 och 18/9. Årets två rödstrupiga piplärkor hördes på södra Koön 5/9 samtidigt som ett fantastiskt rovfågelsträck pågick med bland annat en stäpphök. Några dagar senare sågs 10 lärkfalkar, 117 sparvhökar och åtskilliga bivårkar.

Årets dragplåster nummer ett blev en ökenstenskvätta som upptäcktes på Marstrandsön 20/8. Till många besökares glädje stannade fågeln kvar ända till den 26/8.

Det blev också en bra taigahöst. Inte mindre än sex tajgasångare hittades mellan 26/9 och 25/10.

En härfågel dök upp vid Ödsmåls kile 4/10. Större piplärka rapporterades från Koön 17/10 och under oktober sågs även en rosenstare vid Ödsmåls kile 20/10.

Fem lappsparvar sågs mellan 25/9 och 26/10. Brandkronad kungsfågel observerades vid Vedhall 29/10, i Kode 2/11 och på Koön 19/11.

Av de tallbitar som invaderade södra Sverige dök några upp i Fontin 30/11 och 31/11. Åtta exemplar noterades vid Tjurholmen 30/10, samt en på Koön 26/10 och ytterligare två 4/11. På Älgön noterades sex tallbitar 12/12.

Några havsfåglar kom också med i rapporteringen: Stormfåglar 10/8 och 3/11, en storlabb 28/9, lunnefåglar 26-27/10, en praktejderhane samt en svartnäbbad islom 18/11.

December avslutades med järpe i Svartedalen. Järpen blev art nummer 246 i kommunen för 2024. Detta om alla observationer har nått upp till Rrk:s o Rk:s dokumentationskrav. Det innebär - med råge - det hittills högsta artantalet för något enskilt år.

Kanske ovanstående kan locka till flitigt skådande i alla hörn av kommunen under detta år.

Redigering: Karl-Johan Bondeson

Boktipset: Allt om fåglarnas färger

Britta Josefsson

”Rosenfink, citronsiska och blåhake – hur fåglar får sina färger” är titeln på Magnus Ullmans bok om fåglarnas olika färger och mönster. Vad signalerar talgoxens svarta slips, hur kan en skatas fjädrar blänka blått utan blått pigment och varför har fiskgjusen hjälp i flykten av sina mörka vingovansidor? Detta och mycket mer berättar Magnus Ullman i sin intressanta bok, som ger mycket att fundera på när det gäller färgprakt och dräktdetaljer. En extra dimension till fågelskådandet!

5 frågor till Magnus Lundström

Joel Björberg

Bostadsort: Harestad

Sysselsättning: Miljökonsult (mest inom kraftledningsdragning).

Övriga intressen: Humlor, fjärilar, hundar och akvariefiskar.

Antal år som skådare: 35

Kuriosa (något vi inte vet om dig):
Tävlar i agility.

Magnus Lundström med sin hund Vilda.

Vad fick dig att börja fågelskåda?

Min far har alltid haft ett allmänt stort naturintresse och vi kollade mycket på naturfilmer och var ute i skogen och plockade svamp, eller besökte naturreservat redan när jag var liten.

I skolan hade jag Folke Nordmark som var en gammal C3-skådare (Club 300) som lärare, så jag och några andra i skolan hängde ofta med ut på exkursioner. Bland annat till hemliga örnmätningar och regelbundna turer till Getterön och Hornborgasjön på skolans friluftsdagar. Folke brukade hyra en minibuss. Medan de andra åkte och simmade eller något annat så åkte vi ut och fågelskådade.

Vad ger fågelskådningen dig?

Enormt mycket. Vänner, upplevelser och nya platser. Sedan gillar jag tävlingsmomentet och att man inte kan förutsätta vad som kommer att hända en dag ute i fält.

Har du några lokala skådartips?

Det mesta är väl redan känt i kommunen. Men kullen nedanför Harestads kyrka är trevlig att stå på i augusti-oktober och spana efter exempelvis stäpphök. Annars skådar jag mest kring Nordre älv. Längst ut vid mynningen vid Flågen är ett bra ställe på våren för framför allt sträckande svanar och gäss eller för nattsångarlyssning på försommaren.

Vad har du för tips för att stärka den biologiska mångfalden?

Ja det finns mycket att göra. Viktigast just nu är nog att hjälpa till och inventera skog, samt att rapportera in fynd till Artportalen med hög noggrannhet. Kontinuitetsskogarna blir allt färre med högre tryck från skogsbruket. Så ut i skogen och fågelskåda.

Sluta klipp stora ytor med gräsmattor. Särskilt om de inte används till något annat än att se på. Så istället in ängsblommor, låt det vara lite vildvuxet i trädgården med mycket bärande träd och buskar.

Har du något fint skådarminne från kommunen?

Ja, det finns flera men några man minns är insträckande hane aftonfalk på en vårexkursion med KoF på Älgön för några år sedan. Eller när man haft en sådan där fantastisk havsfågeldag ute på Marstrand i full storm.

Komarkstranden, en liten pärla mitt i stan

Joel Björberg

Komarkstranden med omnejd kan behöva uppmärksammas som en intressant lokal för fågelskådning. Det är inte en lokal för den som söker tystnad i vildmarken, men har man vägarna förbi så bör man ta sig en titt. Här finns nämligen en hel del att se och lyssna på, och tittar man i Artportalen så kan man få en känsla av att vad som helst kan dyka upp. Totalt i området de senaste 10 åren har 122 fågelarter rapporterats.

I skrivande stund, i början av mars, så har sångsvanssträcket just börjat och det är en fin upplevelse här vid älven om man prickar in rätt dag. Många sångsvanar följer Nordre älv upp för att sedan fortsätta längs Göta älvdalen. Men vid Komarkstranden får man ha ögon i nacken för någonstans runt Runsvallen verkar vissa flockar ta en genväg över Kungälv, typ över Komarken och sjukhuset. Mindre sångsvan syns vissa år i dessa flockar så det gäller att ha koll både i norr och i väster samtidigt, om den arten är av intresse.

Ett förslag om man vill besöka platsen är att parkera vid Älvmagasinet (**P**) och starta vandringen där. Vid älvkanten i östra delen av parkeringen finns en Kayakomat med tillhörande brygga, det kan vara väl värt att gå ut på den för att spana av älven. När man ändå står där kan det vara givande att titta in på Kexfabrikens igenvuxna trädgård (**A**), här rör det sig nämligen mycket tättingar i flyttider.

Nästa stopp blir på en liten, mycket liten, kulle vid lekplatsen/utegymmet (**B**). Här ser du bra vad som befinner sig i vassen på andra sidan älven. Populärt

ställe för havsörn och kärrhök.

Ett måste är att alltid stanna **(C)** och spana av vitfågel vid dykdalberna runt bron, här kan det finnas både tärnor, trutar och måsar på pollarna. För ett par år sedan gästades platsen av en vitvingad trut och några år innan det av en skräntärna.

Kanotbryggan **(D)**, kungsfiskarens favoritplats de vintrar den håller till i området. Bra plats att skåda rovfåglar i väster och över Hisingen.

Fortsätt stigen västerut, håll öronen riktade åt vassens håll **(E)** och mot buskagen runt omkring. Här kan du höra en hel del årliga sångare. Så som sävsångare, rörsångare, kärrsångare, härmsångare, trädgårdssångare och gräshoppsångare. Vattenrall och sävsparv hörs ofta här och både ägretthäger och rördrom har skådats.

När du kommer bort till dagvattenskulverten **(F)** så gå ned mot älven och ta det lugnt en stund, kanske ta en kopp kaffe vid bänken. Här ses och hörs skäggmесarna som oftast, men de kan också dyka upp var som helst längs älvkanten.

Fortsätt längs stigen och gå ned där du ser en öppning i vassen **(G)**. Här har du ett fint ställe, vid lågvatten, att spana av vasskanten och Munkholmen på. Vintertid finns det ofta sothönor, vigg, knipa, storskrake, rörhöna och har man tur ser man även smådopping och salskrake.

Gå sedan gärna upp genom villagatorna och bort till Iskällans odlingar. Här finns en hel del tättingar, särskilt om du går ned bland snåren innan vassen börjar **(H)**. Sångsvanar brukar övervintra längs vassen i väster. Till och med kornknarr och vaktel hördes här så sent som 2024.

Nu är det dags för dig att vända tillbaka, en timme har lätt passerat, snarare två. Har du missat något så har du chansen att se eller höra det på återvägen. Kanske ta en lunch på Älvmagasinet, på uteserveringen har du bra utsikt över älven.

Strandskatan – vår fascinerande landskapsfågel

Britta Josefsson

Strandskatan är Bohusläns landskapsfågel och älskas av många, när den kommer som en budbärare om vår i början av mars, med sin praktfulla svartvita dräkt och röda näbb. Den har till och med en egen dag, tjälledagen den 12 mars.

Visste du att strandskatornas näbb kan variera efter hur fågeln använder den? En strandskatas näbb växer fort, med 0,4 millimeter per dygn. Det behövs, eftersom näbben slits ner när fågeln födosöker. Och hur näbben slits beror på vad just den individen äter mest. Tre vanliga typer är: den platta, den trubbiga och den spetsiga.

Näbben slits så att den blir platt om strandskatan mest använder den till att bända upp musslor och ostron. Sen sticker fågeln in näbben mellan skalén och klipper av musslans slutmuskel.

Att helt enkelt hacka hål på musslorna för att komma åt innehållet kräver hårdare tag, och näbben blir både trubbigare och kortare.

Om strandskatan mest äter borstmaskar och annat nere i sanden slits näbben jämnt runt om, och blir smal och spetsig längst ut.

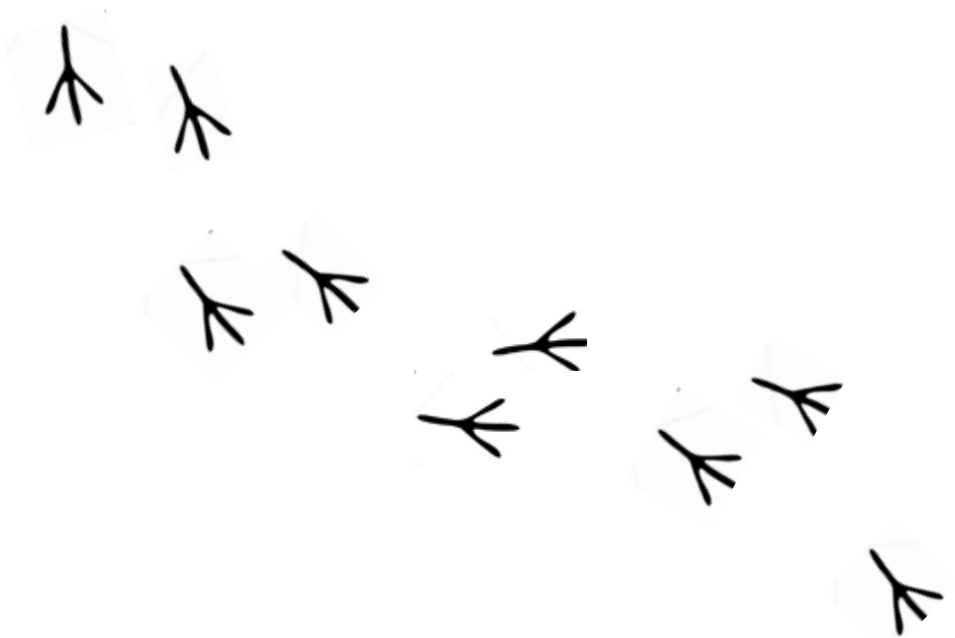
Tack vare att näbben växer så fort kan strandskatan byta meny utan större problem – det tar inte många dagar innan en mask-anpassad näbb kan klara att banka hål på musslor.

I strandskatornas näbbar, liksom många andra vadares, sitter känselkroppar. De kallas Herbst korpuskel och består av nervändar som är känsliga för tryck. Tack vare de här känselkropparna kan fåglarna hitta byten i våt sand och jord.

Var kan du se strandskator i Kungälv?

Det naturliga borde förstås vara ute vid havet, och visst kommer många strandskator till exempel till strandängarna vid Tofta eller Ödsmåls kile. Men de kan också dyka upp inne i centrala stan. Vid Ica Maxis parkering eller taket på Kungälv's sjukhus kan det finnas strandskator med ungar. De hittar häckningsplatser och bryr sig inte om att det är trafik och oväsen i närheten.

Strandskatan är en ovanlig vadare genom att den matar och passar sina ungar efter kläckning. De flesta vadarungar får klara sig själva på en gång, men strandskateparet vaktar sina ungar tills de är flygfärdiga. Tack vare att föräldrarna flyger iväg och fixar maten gör det inget om ungen föds upp på ett ställe utan tillgång till föda.

Kungälv, vi har ett resultat...

Camilla Ek

Inte mindre än sju av Kungälvs tio socknar deltog i årets vinter-sockenrally! Så många har inte varit med i något sockenrally sedan vinterupplagan 2022. Jätteroligt med engagemanget! Den här gången hade vi förhoppningar på sol från en klarblå himmel, temperatur runt nollan och vindstilla. Vindstilla med någon enstaka minusgrad fick bli gott nog, då dimman låg tät hela dagen och effektivt förhindrade all skådning på långt avstånd och högt upp.

Totalt sågs och hördes ändå 74 arter, vilket var det högsta antalet i ett vinter-sockenrally sedan 2022, då 80 arter räknades in. Den gången var det vinnande antalet 54 arter, vilket slogs den här gången.

KOF sockenrally 1 februari 2025							
Dimma, -1°, vindstilla							
	Harestad	Kungälv stad	Lycke	Marstrand	Solberga	Torsby	Ytterby
1 Knölsvan	1	1	1	1	1	1	1
2 Sångsvan	1	1	1		1		
3 Grågås	1	1	1		1	1	1
4 Kanadagås	1	1	1		1		1
5 Vitkindad gås	1				1		1
6 Blåsand		1					
7 Snatterrand			1				
8 Gräsand	1	1	1	1	1	1	1
9 Vigg		1					
10 Ejder				1		1	
11 Knipa		1	1	1	1	1	1
12 Småskrake			1	1			
13 Storskrake	1	1	1	1		1	1
14 Fasan		1					
15 Smådopping	1						
16 Storskarv	1	1		1			
17 Toppskarv				1			
18 Gråhäger		1	1	1	1		1
19 Havsörn	1	1					
20 Sparvhök		1					
21 Ormvråk	1	1	1				1
22 Vattenrall		1					
23 Rörhöna		1					
24 Sothöna		1					
25 Skärsnäppa				1			
26 Morkulla					1		
27 Skrattnås					1		
28 Fiskmås					1		
29 Gråtrut		1		1			
30 Havstrut				1			

Tretton vassa skådare bjöd på hårt motstånd, men ett lag visade sig vara okrossbart: Kungälvs stad, som fick ihop inte mindre än 55 arter, nytt rekord för ett vinter-sockenrally! En applåd till Pär, Kåre, Yanan, Teresa och Joel för det fina resultatet!

På andra plats kom Solberga, där Björn och Lars fick ihop 50 arter. Här ska nämnas att Björn kände sig lite krasslig och lämnade cykeln hemma för att inte överanstränga sig. I stället gick han – ofattbara 34 kilometer!!!

Sedan är det ett hopp ner till tredjeplatsen, där Harestads Maria, Magnus och Camilla såg och hörde 39 arter. Ytterbys Max fick på egen hand ihop 34 arter, och hamnade på en finfin fjärdeplats. I Lycke socken bockade Peter och Daniel av 31 arter, vilket räckte till en femteplats. Peter på Marstrand rapporterade 28 arter och hamnade på sjätte plats. Harry och Ingemar i Torsby har bara missat ett rally sedan tävlingen startade 2021! I år fick de ihop 25 arter och hamnade på sjunde plats.

Stort tack till alla som deltog med entusiasm och glatt humör!

Kungälvssornitologerna flyger även digitalt

Utöver tidningen finns det fler vägar till information om föreningen:

På vår Facebooksida hittar du senaste nytt och inlägg om stort och smått. Du är varmt välkommen att bidra till flödet! Du kan till exempel ställa frågor om fåglar du sett eller hört, eller visa dina fina bilder.

Obs! Om du ska på en exkursion är det en bra idé att kasta en blick på Facebook för att kolla läget innan du ger dig av. Har något ändrats hittar du det här.

På vår hemsida, www.kungalvsornitologerna.com, finns allt du behöver veta om vår förening. Stadgar, styrelse och naturligtvis information om våra aktiviteter.

Hör gärna av dig med tips och idéer om hur vi ska förbättra vårt digitala innehåll! Mejla oss på kof.kansli@gmail.com.

Avsändare:

Kungälvssornitologerna

Lundby 505

442 93 Kareby